

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการวิจัย เรื่อง วิธีแห่งอาชีพนักร้องแบบเครื่องประดับในจังหวัดเชียงใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอาชีพนักร้องแบบเครื่องประดับ ใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งบุคคลที่ให้สัมภาษณ์เต็มใจให้สัมภาษณ์ คือ ผู้ประกอบอาชีพนักร้องแบบเครื่องประดับในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 คนช่างผลิตเครื่องประดับจำนวน 2 คน เจ้าของกิจการ จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 10 คนรวมทั้งการศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การค้นคว้าข้อมูลโดยระบบอินเทอร์เน็ต และแหล่งข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการ ตลอดจนผลงานวิจัยต่างๆ ในห้องสมุด

จากการวิจัยเรื่องวิธีแห่งอาชีพนักร้องแบบเครื่องประดับในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

การเลือกอาชีพ

นักร้องแบบเครื่องประดับในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งเหตุผลในการเลือกอาชีพนักร้องแบบเครื่องประดับ คือ ความถนัดและความชำนาญเฉพาะตัว ซึ่งได้รับการฝึกฝนระหว่างการศึกษาตามหลักสูตร 4 ปี ทำให้มีความรู้ ในกระบวนการผลิตเครื่องประดับทุกขั้นตอน การออกแบบเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการผลิตเครื่องประดับการออกแบบจึงต้องใช้ความชำนาญในการวาด ซึ่งการเลือกอาชีพของนักร้องแบบอาชีพปัจจัยประกอบการพิจารณาเลือกอาชีพ 3 ปัจจัย คือ

ปัจจัยด้านบุคคลความถนัดและความชำนาญส่วนบุคคล ส่งผลต่อการเลือกทำอาชีพนักร้องแบบเครื่องประดับ บุคคลที่ได้ทำงานตามความถนัดของตนเอง สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ นักร้องแบบเครื่องประดับล้วนมีความชอบเกี่ยวกับเครื่องประดับและอัญมณี สิ่งสวยงามต่างๆ รวมถึงความชอบในการสร้างสรรค์ การใช้จินตนาการ ทำให้นักร้องแบบทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

พึงพอใจในงาน จึงเลือกประกอบอาชีพนี้ เพราะตรงกับความชอบส่วนตัว และฐานะทางวิชาชีพ เนื่องจากนักออกแบบเครื่องประดับจบมาจากสถาบันการศึกษาที่มีสาขาเฉพาะทางและมีชื่อเสียง ทำให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นในฝีมือการออกแบบ ทำให้ฐานะทางวิชาชีพของนักออกแบบเป็นที่ยอมรับ และได้รับความเชื่อมั่น ไว้วางใจจากกลุ่มลูกค้า มีทักษะในการทำงาน นักออกแบบที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญในการออกแบบ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยด้านการจัดการ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อความสามารถในการควบคุมคุณภาพการทำงาน รวมถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำงาน การได้ร่วมงานกับเพื่อนร่วมงานที่มีความสนิทสนมกัน ทำให้การบริหารจัดการมีความง่ายขึ้น การสื่อสารกับหัวหน้างานในด้านการวางแผนงาน การพัฒนา งาน รวมถึงสภาพการทำงาน มีระบบการควบคุมภายในบริษัทที่ดี และมีบรรยากาศการทำงานที่ดี เป็นปัจจัยที่ทำให้พนักงานออกแบบเครื่องประดับมีความพึงพอใจในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน อาชีพนักออกแบบเครื่องประดับ เป็นอาชีพที่ใช้ความรู้ด้านการออกแบบเครื่องประดับ และระบบการผลิต จึงสามารถนำความรู้นี้ไปพัฒนาต่อยอดเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือรับงานอื่นๆ นอกเหนือจากทำงานในสถานประกอบการได้

กระบวนการออกแบบเครื่องประดับ

การกำหนดแผนงาน เป็นการกำหนดรูปแบบเครื่องประดับ ว่าต้องการผลิตเครื่องประดับประเภทใด โดยพิจารณาจากความต้องการของลูกค้า งบประมาณที่ใช้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตเครื่องประดับ และกระบวนการผลิต ว่าเครื่องประดับชิ้นนี้สามารถออกแบบแล้วผลิตได้จริง เป็นขั้นตอนการตีโจทย์ และกำหนดแผนการดำเนินงาน

1) การศึกษาข้อมูล ขั้นตอนของการศึกษาข้อมูลความนิยมตามยุคสมัย แนวโน้มความนิยมในแต่ละช่วง เพราะในระยะเวลาหนึ่งปี ความนิยมของคนสามารถเปลี่ยนไปตลอดตามฤดูกาล นักออกแบบเครื่องประดับจึงต้องศึกษาข้อมูลจากนิตยสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวงการเครื่องประดับและอัญมณี ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ภายในประเทศ หรือสิ่งพิมพ์จากต่างประเทศ เพื่อให้ได้แนวคิดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2) การสร้างแนวความคิด เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะรูปแบบเครื่องประดับที่ต้องการผลิตจะต้องเป็นไปตามที่นักออกแบบคิดและวาดแบบออกมา การสร้างแนวความคิดต้องพิจารณาจากรูปแบบความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก จากนั้นเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของนักออกแบบเครื่องประดับล้วนๆ ซึ่งแรงบันดาลใจมาจากทุกสิ่ง

รอบตัว เช่น ธรรมชาติ ดอกไม้ สัตว์ หรือสิ่งอื่นๆ รอบตัว เป็นแนวในการออกแบบ และสรุปเป็นความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดเป็นเรื่องราวขึ้นมา

3) การร่างแบบ เป็นการสเก็ตแบบคร่าวๆ ตามแนวความคิด โดยการสเก็ตแบบออกมาหลายๆ แบบ เพื่อให้ได้แบบที่สมบูรณ์ที่สุด โดยอาศัยหลักการวาดภาพ เช่น มีความสมดุล การใช้เส้น เป็นต้น โดยแสดงรายละเอียดเบื้องต้นในแบบด้วย เช่น วัตถุคิบ ขนาด ซึ่งการสเก็ตแบบสามารถทำได้โดยการใช้ดินสอการลากเส้นให้เป็นรูปร่างด้วยดินสอ ให้เป็นรูปร่างที่ต้องการ ลงในกระดาษ ขั้นตอนการร่างแบบนี้ก่อนออกแบบจะลงสีด้วยหรือไม่ก็ได้

4) การวาดแบบ โดยนำแบบที่ร่างไว้มาวาดใหม่ให้มีความสมบูรณ์ ต้องแสดงเป็นภาพที่เห็นได้หลายมุม คือ มุมมองด้านหน้า มุมมองด้านข้าง มุมมองจากด้านบน เป็นการวาดภาพให้ปรากฏออกมาในลักษณะที่เหมือนการมองเห็นจริง แบบที่วาดนั้นจะต้องมีการกำหนดขนาด วัตถุคิบที่ใช้ และลงสีให้สวยงาม สามารถวาดแบบได้ 2 วิธี คือ

ก. การวาดแบบด้วยมือ การวาดด้วยมือสามารถกำหนดทิศทาง น้ำหนักของเส้นที่วาดได้ เหมาะสมกับงานที่ต้องใช้ความอ่อนช้อย มีรายละเอียดที่ซับซ้อน ไม่เน้นความสมดุล หรือความแม่นยำเกี่ยวกับขนาด

ข. การวาดแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การวาดด้วยคอมพิวเตอร์ให้ความแม่นยำในเรื่องขนาด สเกล มากกว่าการวาดด้วยมือ และภาพที่ได้จะเป็นภาพสามมิติ ดูแล้วมีความสมจริงมากกว่าการวาดด้วยมือ ซึ่ง โปรแกรมที่ใช้มีหลากหลายโปรแกรมแล้วแต่ความถนัดของนักออกแบบแต่ละคน

กระบวนการออกแบบเครื่องประดับนั้น มิใช่เพียงแต่นักออกแบบที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ทำงานร่วมกับนักออกแบบเครื่องประดับ กล่าวคือ ช่างผลิตเครื่องประดับ และเจ้าของกิจการช่างผลิตเครื่องประดับเป็นผู้รับงานต่อนักออกแบบเครื่องประดับ แบบเครื่องประดับจะต้องนำมาผลิตจริง ช่างจะต้องศึกษาแบบให้เข้าใจก่อนการผลิต ดังนั้น นักออกแบบเครื่องประดับเปรียบเหมือนแผนที่นำทาง นั่นคือ เป็นคนออกแบบรูปร่างและพิจารณาถึงกระบวนการผลิตด้วยว่าสามารถผลิตได้จริง

ส่วนเจ้าของกิจการที่ให้ความสำคัญกับนักออกแบบเครื่องประดับว่าเป็นกลไกหลักในการทำงาน เพราะนักออกแบบเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการผลิตเครื่องประดับ สร้างสรรค์แบบให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า และพิจารณาแบบให้สามารถผลิตได้จริง จึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และมีความรู้พื้นฐานในด้านการผลิตเครื่องประดับด้วย

การพัฒนาฝีมือ

ความต้องการในการพัฒนาฝีมือของนักออกแบบเครื่องประดับแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ตามความต้องการของแต่ละคน สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ที่กล่าวถึงพื้นฐานทางทฤษฎีการพัฒนาการทางอาชีพ ว่ามนุษย์มีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ รวมไปถึงความพึงพอใจของบุคคล ความสามารถ สถานการณ์ที่เขาดำรงชีวิตอยู่ ตลอดจนกระทั่งความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ ทำให้การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลอาจมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเสมอ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้างต้น มีประเด็นสำคัญ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่านักออกแบบเครื่องประดับแต่ละท่านมีเหตุผลในการเลือกทำอาชีพนักออกแบบเครื่องประดับ ส่วนใหญ่มีเหตุผลคล้ายกัน คือ เลือกทำอาชีพนี้ เพราะมีความถนัด และความชำนาญ เนื่องจากนักออกแบบส่วนมาก จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีเครื่องประดับและอัญมณี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ผ่านการฝึกฝนด้านการออกแบบเครื่องประดับ เป็นระยะเวลา 4 ปี ตามหลักสูตร จึงมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการวาด ทั้งการวาดด้วยมือ และวาดด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงกระบวนการผลิตเครื่องประดับในแต่ละขั้นตอน เป็นการเลือกประกอบอาชีพที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการทางอาชีพของฮอปพอค (อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544, 88) ที่กล่าวว่า ความรู้เกี่ยวกับอาชีพก็มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เราได้ประจักษ์แก่ตนเองว่า อาชีพนั้นๆ สนองตอบความต้องการของเราหรือไม่ เราจะได้อะไรจากการประกอบอาชีพนั้น และเราจะต้องให้อะไรจากอาชีพนั้นๆ บ้าง

นอกจากนี้นักออกแบบเครื่องประดับทุกท่าน ล้วนมีความชอบเกี่ยวกับเครื่องประดับอัญมณี สิ่งสวยงามต่างๆ รวมถึงความชอบการสร้างสรรค์ การใช้จินตนาการ ทำให้นักออกแบบทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคำกล่าวของฮอลแลนด์ (อ้างในปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544, 89) ว่า บุคคลที่เลือกอาชีพได้ตรงกับลักษณะทางบุคลิกภาพของเขา มักจะมีความพึงพอใจงานอาชีพนั้นๆ ยิ่งถ้าความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมทางอาชีพมีมากเท่าใด เขาก็จะขอมมีความสุขในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น

กระบวนการออกแบบเครื่องประดับ เป็นกระบวนการกำหนดรูปแบบเครื่องประดับว่าต้องการผลิตเครื่องประดับประเภทใด โดยนักออกแบบพิจารณาจากความต้องการของลูกค้า งบประมาณที่ใช้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตเครื่องประดับ และกระบวนการผลิต โดยผ่านขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระเบียบวิธีการในการออกแบบ โดยยึดหลักในการออกแบบตามระเบียบ

วิธีการออกแบบ สอดคล้องกับวิธีการของจอร์จันท์ เซวานดี (อ้างถึงใน จิตตนา จินะกาศ, 2551, หน้า 33) เริ่มจากมนุษย์ เพราะมนุษย์มีความคิดและเป็นผู้สร้างสรรค์ เมื่อมีความคิดที่จะส่งความคิดนั้น ไปยังจุดหมายของการออกแบบว่ากระทำเพื่ออะไร อย่างไร นอกนั้นจึงนำไปยังจินตนาการ หรือ แนวความคิด แล้วร่างออกมาเป็นภาพร่างเพื่อความชัดเจน แล้วจึงนำผลงานที่ร่างมาวิเคราะห์ดูว่า สมบูรณ์อย่างไร จากนั้นจึงนำมาทดสอบเพื่อทราบถึงผลที่เกิดขึ้น และประเมินคุณค่าของ ความสำเร็จ และนำผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ไปสู่การเผยแพร่ หรือประชาสัมพันธ์ ชั้นตอนต่างๆ ก็จะ จบลงที่มนุษย์อีกเช่นกัน เพราะมนุษย์เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับในขณะเดียวกัน

นักออกแบบเครื่องประดับสร้างแนวคิดและร่างแบบคร่าวๆ เพื่อเป็นแนวในการปรับปรุง ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในขั้นตอนการวาดแบบ ด้วยมือ หรือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในขั้นตอนนี้ นักออกแบบสามารถแสดงฝีมือ ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้ผลงาน ออกมาสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งนักออกแบบจึงต้องมีการพัฒนาฝีมือตลอดเวลา เพื่อให้มีความรอบรู้ ทัน ตามกระแสสังคม เป็นไปตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตร โรจน์, 2544, 91) ที่กล่าวว่า ชีวิตเป็นกระบวนการไม่หยุดนิ่ง การประกอบอาชีพนักออกแบบ เครื่องประดับจำเป็นต้องแสวงหาความเชี่ยวชาญในการทำงาน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาฝีมือ อยู่เสมอ

มนุษย์ทุกคนย่อมมีการไตร่ตรอง พิจารณา อาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความ ต้องการของตนเอง โดยอาศัยปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านงาน และปัจจัยด้านการจัดการของอาชีพ ในการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งอาชีพนักออกแบบเครื่องประดับ จะสนองความต้องการของกลุ่มคน เฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะบุคคลที่ชื่นชอบงานศิลปะ และเครื่องประดับ อัญมณีมีค่า ดังนั้นผู้ที่ศึกษา ทางด้านนี้ และมีความต้องการที่จะประกอบอาชีพนักออกแบบเครื่องประดับ ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนจะเข้าสู่กระบวนการทำงานจริง เพื่อให้สามารถทำงานได้เหมาะสมกับตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. นักออกแบบเครื่องประดับ ควรได้รับการพัฒนาฝีมือด้านการออกแบบ โดยการพัฒนาฝีมือด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น
2. นักออกแบบควรได้รับการจัดอบรมเรื่องหลักการออกแบบ และการใช้โปรแกรมออกแบบเครื่องประดับมากขึ้น เพื่อการพัฒนาความรู้ด้านการออกแบบ
3. ภาครัฐและภาคเอกชน ควรมีการจัดประกวดการออกแบบเครื่องประดับ เพื่อเป็นการแสดงศักยภาพของนักออกแบบเครื่องประดับ รวมถึงเป็นการพัฒนาความคิดและฝีมือในการออกแบบ
4. ควรมีการจัดศึกษาดูงานต่างประเทศ สำหรับนักออกแบบเครื่องประดับ เพื่อศึกษารูปแบบ เทรนด์ ความนิยม รวมถึงวิธีการคิด การออกแบบเครื่องประดับของประเทศต่างๆ
5. นักออกแบบเครื่องประดับ ควรมีการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ทั้งในด้านทักษะการวาดจินตนาการความคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปะ รวมถึงความละเอียดในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบ ระหว่างอาชีพนักออกแบบเครื่องประดับในจังหวัดเชียงใหม่ กับอาชีพนักออกแบบเครื่องประดับในจังหวัดอื่นๆ เพื่อศึกษากระบวนการประกอบอาชีพของนักออกแบบเครื่องประดับ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาอาชีพนักออกแบบเครื่องประดับในด้าน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ เพื่อพัฒนาทักษะ ฝีมือ ของนักออกแบบเครื่องประดับ